

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 16.7.2020
COM(2020) 320 final

2020/0141 (NLE)

Πρόταση

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για την τροποποίηση της απόφασης 2008/376/ΕΚ για την έγκριση του ερευνητικού προγράμματος του Ταμείου Έρευνας για τον Άνθρακα και τον Χάλυβα και σχετικά με τις τεχνικές κατευθυντήριες γραμμές πολυετούς διάρκειας για το πρόγραμμα

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

• Αιτιολόγηση και στόχοι της πρότασης

Σκοπός της παρούσας πρότασης είναι η τροποποίηση της απόφασης 2008/376/ΕΚ του Συμβουλίου¹ προκειμένου να ευθυγραμμιστεί «με τους επιστημονικούς, τεχνολογικούς και πολιτικούς στόχους της Κοινότητας», σύμφωνα με το άρθρο 2 της ίδιας της απόφασης 2008/376/ΕΚ του Συμβουλίου. Πιο συγκεκριμένα, η παρούσα πρόταση αποσκοπεί στην αναθεώρηση των ερευνητικών στόχων για τον άνθρακα και τον χάλυβα στο πλαίσιο του ερευνητικού προγράμματος του Ταμείου Έρευνας για τον Άνθρακα και τον Χάλυβα (στο εξής: ερευνητικό πρόγραμμα του TEAX). Στην πρόταση λήφθηκαν υπόψη οι συστάσεις που περιέχονται στην έκθεση παρακολούθησης και αξιολόγησης του TEAX (2011-2017)², καθώς και οι υποδείξεις των συμβουλευτικών ομάδων άνθρακα και χάλυβα³ και των κρατών μελών που εκπροσωπούνται στην επιτροπή άνθρακα και χάλυβα⁴.

Η πρόταση της Επιτροπής αποβλέπει στην εναρμόνιση του ερευνητικού προγράμματος του TEAX με τη Συμφωνία του Παρισιού⁵, τις ανακοινώσεις της Επιτροπής για την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία⁶ και το Επενδυτικό Σχέδιο «Βιώσιμη Ευρώπη»⁷, το νέο σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία⁸ και τη νέα βιομηχανική στρατηγική της Επιτροπής για την Ευρώπη⁹.

Η πρόταση αποσκοπεί στα εξής:

- Στην επικαιροποίηση των ερευνητικών στόχων για τον άνθρακα σύμφωνα με τους σκοπούς της Επιτροπής για το κλίμα, την ενέργεια και το περιβάλλον. Αποσκοπεί επίσης στην επίτευξη ουδέτερου ισοζυγίου διοξειδίου του άνθρακα έως το 2050 και στην εφαρμογή της αρχής του «μη βλάπτει» που κατοχυρώνεται στην ανακοίνωση για την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία.
- Στη στήριξη της δίκαιης και ορθής μετάβασης στις περιφέρειες εξόρυξης άνθρακα, σύμφωνα με τις αρχές του Μηχανισμού Δίκαιης Μετάβασης.

¹ Απόφαση 2008/376/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2008, για την έγκριση του ερευνητικού προγράμματος του Ταμείου Έρευνας για τον Άνθρακα και τον Χάλυβα και σχετικά με τις τεχνικές κατευθυντήριες γραμμές πολυετούς διάρκειας για το πρόγραμμα (ΕΕ L 130 της 20.5.2008, σ. 7).

² Διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/info/publications/research-fund-coal-and-steel-monitoring-and-assessment-report_en

³ Η συμβουλευτική ομάδα άνθρακα και η συμβουλευτική ομάδα χάλυβα διαβίβασαν τις παρατηρήσεις τους στις 3 και στις 4 Δεκεμβρίου 2019 αντίστοιχα. Πληροφορίες διατίθενται στο μητρώο ομάδων εμπειρογνομόνων της Επιτροπής: <https://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupMeeting&meetingId=18626>

⁴ Η επιτροπή άνθρακα και χάλυβα ενέκρινε την προτεινόμενη προσέγγιση στις 19 Δεκεμβρίου 2019.

⁵ Πολυμερής Συμφωνία, Κεφάλαιο XXVII Περιβάλλον, 7.d Συμφωνία του Παρισιού. Άρχισε να ισχύει την 4η Νοεμβρίου 2016.

⁶ Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία», Βρυξέλλες, 11 Δεκεμβρίου 2019, COM(2019) 640.

⁷ Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Επενδυτικό Σχέδιο “Βιώσιμη Ευρώπη” – Επενδυτικό Σχέδιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας», Βρυξέλλες, 14 Ιανουαρίου 2020, COM(2020) 21.

⁸ Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Ένα νέο σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία», Βρυξέλλες, 11 Μαρτίου 2020, COM(2020) 98.

⁹ Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Μια νέα βιομηχανική στρατηγική για την Ευρώπη», Βρυξέλλες, 10 Μαρτίου 2020, COM(2020) 102.

- Στην αναθεώρηση των ερευνητικών στόχων για τον χάλυβα, ώστε να δοθεί προτεραιότητα στις τεχνολογίες παραγωγής, στις εφαρμογές και στη χρήση χάλυβα με σχεδόν μηδενικές ανθρακούχες εκπομπές.
- Στην πρόβλεψη της δυνατότητας υλοποίησης μέρους του ερευνητικού προγράμματος του TEAX μέσω ευρωπαϊκών συμπράξεων κοινού προγραμματισμού.
- Στην αντικατάσταση του ειδικού καθεστώτος που ισχύει για τους εμπειρογνώμονες του προγράμματος-πλαίσιου έρευνας από τους γενικούς κανόνες για τους αμειβόμενους εξωτερικούς εμπειρογνώμονες που καθορίζονται στον δημοσιονομικό κανονισμό¹⁰.
- **Συνέπεια με τις ισχύουσες διατάξεις στον τομέα πολιτικής**

Η πρόταση αποτελεί μέρος της νομικής δέσμης για την αναθεώρηση του ερευνητικού προγράμματος του TEAX. Ειδικότερα, συνδέεται με τις προτάσεις της Επιτροπής για την τροποποίηση της απόφασης 2003/76/EK¹¹ για τον καθορισμό των αναγκαίων μέτρων για την εφαρμογή του πρωτοκόλλου (αριθ. 37)¹² και της απόφασης 2003/77/EK¹³ του Συμβουλίου για τον καθορισμό δημοσιονομικών κατευθυντήριων γραμμών πολυετούς διάρκειας για τη διαχείριση των περιουσιακών στοιχείων της υπό εκκαθάριση Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα (EKAX) και, μετά την ολοκλήρωση της εκκαθάρισης, των πόρων του TEAX. Η αναθεώρηση της απόφασης 2003/77/EK του Συμβουλίου, υπό την ευθύνη της Γενικής Διεύθυνσης Προϋπολογισμού, συνάδει επίσης με την επισκόπηση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου του 2019 σχετικά με την εκκαθάριση της EKAX¹⁴.

- **Συνέπεια με άλλες πολιτικές της Ένωσης**

Στις 11 Δεκεμβρίου 2019 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε την ανακοίνωση «Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία»¹⁵, στην οποία καθορίζεται το πλαίσιο για τον μετασχηματισμό της ΕΕ στην πρώτη κλιματικά ουδέτερη ήπειρο έως το 2050. Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία αντιμετωπίζει τις κλιματικές και περιβαλλοντικές προκλήσεις, έχοντας ως παράλληλο στόχο την ανάπτυξη μιας σύγχρονης, αποδοτικής ως προς τη χρήση των πόρων και ανταγωνιστικής

¹⁰ Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιουλίου 2018, σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης, την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1296/2013, (ΕΕ) αριθ. 1301/2013, (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) αριθ. 1304/2013, (ΕΕ) αριθ. 1309/2013, (ΕΕ) αριθ. 1316/2013, (ΕΕ) αριθ. 223/2014, (ΕΕ) αριθ. 283/2014 και της απόφασης αριθ. 541/2014/ΕΕ και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012 (ΕΕ L 193 της 30.7.2018, σ. 1).

¹¹ Απόφαση 2003/76/EK του Συμβουλίου, της 1ης Φεβρουαρίου 2003, για τον καθορισμό των αναγκαίων μέτρων για την εφαρμογή του πρωτοκόλλου που προσαρτάται στη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, όσον αφορά τις δημοσιονομικές συνέπειες της λήξης της συνθήκης περί ιδρύσεως της EKAX και σχετικά με το Ταμείο Έρευνας για τον Άνθρακα και τον Χάλυβα, ΕΕ L 29 της 5.2.2003. Τροποποιήθηκε με την απόφαση (ΕΕ) 2018/599 του Συμβουλίου, της 16ης Απριλίου 2018.

¹² Πρωτόκολλο (αριθ. 37) σχετικά με τις δημοσιονομικές συνέπειες από τη λήξη της συνθήκης EKAX και με το Ταμείο Έρευνας για τον Άνθρακα και τον Χάλυβα, ΕΕ C 115 της 9.5.2008, σ. 327-328.

¹³ Απόφαση 2003/77/EK του Συμβουλίου, της 1ης Φεβρουαρίου 2003, για τον καθορισμό δημοσιονομικών κατευθυντήριων γραμμών πολυετούς διάρκειας για τη διαχείριση των περιουσιακών στοιχείων της υπό εκκαθάριση EKAX και, μετά την ολοκλήρωση της εκκαθάρισης, των πόρων του Ταμείου Έρευνας για τον Άνθρακα και τον Χάλυβα, ΕΕ L 29 της 5.2.2003, σ. 25-27. Τροποποιήθηκε με την απόφαση 2008/750/EK του Συμβουλίου.

¹⁴ Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, «Επισκόπηση αριθ. 10/2019: Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα: η εκκαθάριση εξελίσσεται μεν όπως προβλεπόταν, ωστόσο η χρηματοδότηση της έρευνας δεν είναι πλέον βιώσιμη», 2019. Διατίθεται στη διεύθυνση: https://www.eca.europa.eu/lists/ecadocuments/rw19_10/rw_ecsc_el.pdf

¹⁵ COM(2019) 640

οικονομίας, στο πλαίσιο του Θεματολογίου των Ηνωμένων Εθνών για το 2030 και των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης¹⁶.

Στην ανακοίνωση για την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία τονίζεται το ενδιαφέρον της Επιτροπής «να υποστηρίξει ρηζικέλευθες τεχνολογίες για καθαρό χάλυβα, ώστε να αναπτυχθεί μια διαδικασία παραγωγής χάλυβα μηδενικού άνθρακα έως το 2030 και (...) να διερευνήσει κατά πόσον μπορεί να αξιοποιηθεί μέρος της χρηματοδότησης που θα ρευστοποιηθεί στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα. Γενικότερα, το Ταμείο Καινοτομίας για το Σύστημα Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών της ΕΕ θα συμβάλει στην ανάπτυξη τέτοιων καινοτόμων έργων μεγάλης κλίμακας»¹⁷.

Επιπλέον, με την ανακοίνωση «Επενδυτικό Σχέδιο “Βιώσιμη Ευρώπη” – Επενδυτικό Σχέδιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας», η οποία παρουσιάστηκε στις 14 Ιανουαρίου 2020, η Επιτροπή δεσμεύθηκε να «προτείνει αναθεώρηση των κανονισμών σχετικά με το Ταμείο Έρευνας για τον Άνθρακα και τον Χάλυβα ώστε να καταστεί δυνατή η χρήση μέρους των περιουσιακών στοιχείων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα που τελούν υπό εκκαθάριση. Αυτό θα επιτρέψει τη διατήρηση του ετήσιου προγράμματος έρευνας του TEAX¹⁸ ύψους τουλάχιστον 40 εκατ. EUR, καθώς και τη χρηματοδότηση μεγάλων πρωτοποριακών έργων έρευνας και καινοτομίας για την καθαρή χαλυβουργία. Οι ερευνητικές δραστηριότητες στον τομέα του άνθρακα θα επικεντρωθούν στις περιφέρειες που βρίσκονται σε μετάβαση, σύμφωνα με τις αρχές του Μηχανισμού Δίκαιης Μετάβασης»¹⁹.

Η παρούσα πρόταση συνάδει επίσης με την ανακοίνωση του 2018 «Καθαρός πλανήτης για όλους»²⁰, στην οποία καθορίζεται το στρατηγικό, μακρόπνοο όραμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία, σύμφωνα με τη Συμφωνία του Παρισιού. Στην ανακοίνωση προβλέπεται ότι η Επιτροπή θα διερευνήσει τρόπους με τους οποίους στοιχεία του ενεργητικού της υπό εκκαθάριση Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα θα μπορούσαν να υποστηρίξουν πρωτοποριακές τεχνολογίες για την παραγωγή χάλυβα με χαμηλές ανθρακούχες εκπομπές. Στις 4 Μαρτίου 2020 η Επιτροπή εξέδωσε πρόταση ευρωπαϊκού νόμου για το κλίμα, η οποία συμπεριλαμβάνει έναν νομικά δεσμευτικό στόχο για την επίτευξη καθαρών μηδενικών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου στην ΕΕ έως το 2050²¹.

Στην παρούσα αναθεώρηση λαμβάνεται επίσης υπόψη η ανάγκη να διοχετευθούν δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις στην έρευνα, την καινοτομία και τις νέες τεχνολογίες ανάπτυξης λύσεων για μια πιο ανταγωνιστική και βιώσιμη βιομηχανία, όπως τονίζεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής του 2016 «Χαλυβουργία: Εξασφάλιση βιώσιμης απασχόλησης και ανάπτυξης στην Ευρώπη»²².

¹⁶ <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>

¹⁷ COM(2019) 640, σ. 8, 9.

¹⁸ Τήρηση του πρωτοκόλλου (αριθ. 37) σχετικά με τις δημοσιονομικές συνέπειες από τη λήξη της Συνθήκης ΕΚΑΧ και με το Ταμείο Έρευνας για τον Άνθρακα και τον Χάλυβα, OJ C 115 της 9.5.2008, σ. 327-328.

¹⁹ COM(2020) 21, σ. 18.

²⁰ Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, «Καθαρός πλανήτης για όλους – Ένα ευρωπαϊκό, στρατηγικό, μακρόπνοο όραμα για μια ευημερούσα, σύγχρονη, ανταγωνιστική και κλιματικά ουδέτερη οικονομία», COM(2018) 773.

²¹ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση πλαισίου με στόχο την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999 (ευρωπαϊκός νόμος για το κλίμα)

²² Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, «Χαλυβουργία: Εξασφάλιση βιώσιμης απασχόλησης και ανάπτυξης στην Ευρώπη», COM(2016)155.

Υπό το πρίσμα των ανωτέρω εξελίξεων πολιτικής, είναι απαραίτητο να εναρμονιστούν οι στόχοι του ερευνητικού προγράμματος του TEAX και οι οικείες τεχνικές κατευθυντήριες γραμμές πολυετούς διάρκειας με τις εν λόγω εξελίξεις πολιτικής, και ιδίως με τους στόχους της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας.

2. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ, ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ

• Νομική βάση

Η νομική βάση είναι το άρθρο 2 δεύτερο εδάφιο του πρωτοκόλλου (αριθ. 37) σχετικά με τις δημοσιονομικές συνέπειες από τη λήξη της Συνθήκης ΕΚΑΧ και με το Ταμείο Έρευνας για τον Άνθρακα και τον Χάλυβα.

• Επικουρικότητα (σε περίπτωση μη αποκλειστικής αρμοδιότητας)

Οι προτεινόμενες τροποποιήσεις του ερευνητικού προγράμματος του TEAX μπορούν να υλοποιηθούν μόνο σε επίπεδο ΕΕ, μέσω της αναθεώρησης της νομικής βάσης.

• Αναλογικότητα

Η πρόταση είναι απαραίτητη για τον καθορισμό των αναγκαίων μέτρων για την εφαρμογή του πρωτοκόλλου, που είναι προσαρτημένο στις Συνθήκες της ΕΕ, σχετικά με τις δημοσιονομικές συνέπειες από τη λήξη της Συνθήκης ΕΚΑΧ και με το Ταμείο Έρευνας για τον Άνθρακα και τον Χάλυβα.

• Επιλογή της νομικής πράξης

Λαμβανομένου υπόψη του άρθρου 2 δεύτερο εδάφιο του πρωτοκόλλου (αριθ. 37), η απόφαση 2008/376/ΕΚ μπορεί να τροποποιηθεί από το Συμβούλιο με ειδική πλειοψηφία, μετά από πρόταση της Επιτροπής και διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΚ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ, ΤΩΝ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΩΝ ΜΕ ΤΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚΤΙΜΗΣΕΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

• Εκ των υστέρων αξιολογήσεις / έλεγχοι καταλληλότητας της ισχύουσας νομοθεσίας

Η πρόταση βασίζεται στα αποτελέσματα της έκθεσης επταετίας, στο πλαίσιο της οποίας διενεργείται διαδικασία παρακολούθησης του ερευνητικού προγράμματος του TEAX, συμπεριλαμβανομένης μιας εκτίμησης των αναμενόμενων οφελών, με τη συνδρομή ομάδας εμπειρογνομόνων υψηλού επιπέδου²³. Η πιο πρόσφατη έκθεση επταετίας δημοσιεύθηκε στις 5 Φεβρουαρίου 2020²⁴. Οι εμπειρογνώμονες ανέλυσαν τη λειτουργία του ερευνητικού προγράμματος TEAX, αξιολόγησαν τις τεχνολογικές εξελίξεις και τα αναμενόμενα οφέλη του προγράμματος για τον κλάδο και την κοινωνία και διατύπωσαν συστάσεις για τη βελτίωση του προγράμματος, συμπεριλαμβανομένης της αναθεώρησης της νομικής βάσης.

²³ Η έκθεση παρακολούθησης και αξιολόγησης προβλέπεται βάσει των διατάξεων της απόφασης 2008/376/ΕΚ του Συμβουλίου, η οποία δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της 20ής Μαΐου 2008 (ΕΕ L 130/7) και τροποποιήθηκε με την απόφαση (ΕΕ) 2017/955 του Συμβουλίου, της 29ης Μαΐου 2017. Η ομάδα εμπειρογνομόνων προβλέπεται στην εκτελεστική απόφαση της Επιτροπής της 30.5.2018, C(2018) 3245 της 30.5.2018.

²⁴ Διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/info/publications/research-fund-coal-and-steel-monitoring-and-assessment-report_en

- **Διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη**

Τα ενδιαφερόμενα μέρη του TEAX συμμετείχαν σε διάφορες ad-hoc συνεδριάσεις, σε συνεδριάσεις της ειδικής συμβουλευτικής ομάδας (συμβουλευτική ομάδα άνθρακα – CAG και συμβουλευτική ομάδα χάλυβα – SAG), καθώς και σε συνεδριάσεις της επιτροπής άνθρακα και χάλυβα (COSCO) (αντίστοιχης της επιτροπής του προγράμματος «Ορίζων 2020»).

- **Συλλογή και χρήση εμπειρογνωσίας**

Τα προκαταρκτικά αποτελέσματα της τελευταίας έκθεσης παρακολούθησης και αξιολόγησης παρουσιάστηκαν στο πλαίσιο του σεμιναρίου «Χάλυβας και άνθρακας: μια νέα προοπτική – Η ευρωπαϊκή έρευνα και καινοτομία εν δράσει», που διοργάνωσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 28 Μαρτίου 2019, στο οποίο παρέστησαν 100 και πλέον ενδιαφερόμενα μέρη²⁵.

- **Εκτίμηση επιπτώσεων**

Δεν απαιτείται εκτίμηση επιπτώσεων για την προτεινόμενη αναθεώρηση.

- **Καταλληλότητα και απλούστευση του κανονιστικού πλαισίου**

Η πρόταση βασίζεται στα αποτελέσματα της έκθεσης επταετίας για την παρακολούθηση και την αξιολόγηση του TEAX, η οποία προβλέπεται για την τακτική επανεξέταση του ερευνητικού προγράμματος του TEAX, συμπεριλαμβανομένης μιας εκτίμησης των αναμενόμενων οφελών.

- **Θεμελιώδη δικαιώματα**

Η πρόταση συνάδει με την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

4. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Η πρόταση δεν δημιουργεί νέες υποχρεώσεις που θα επιβάρυναν τον γενικό προϋπολογισμό στο πλαίσιο του τρέχοντος ΠΔΠ.

5. ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- **Σχέδια εφαρμογής και ρυθμίσεις παρακολούθησης, αξιολόγησης και υποβολής εκθέσεων**

Η παρακολούθηση και αξιολόγηση της υλοποίησης του προγράμματος του TEAX θα διενεργηθεί το 2027.

- **Επεξηγηματικά έγγραφα (για οδηγίες)**

Άνευ αντικειμένου.

- **Αναλυτική επεξήγηση των επιμέρους διατάξεων της πρότασης**

Η αναθεώρηση αφορά τις διατάξεις του κεφαλαίου II τμήματα 1, 3 και 4 της απόφασης 2008/376/ΕΚ του Συμβουλίου (άρθρο 2 και άρθρα 4-10). Στο πλαίσιο της αναθεώρησης προτείνεται επίσης η επικαιροποίηση των άρθρων 28, 39 και 41. Τέλος, προτείνεται η προσθήκη ενός νέου άρθρου 17α μεταξύ των επιλέξιμων δραστηριοτήτων που καθορίζονται στο κεφάλαιο III τμήμα 2.

²⁵ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ RTD, «Χάλυβας και άνθρακας: Η ευρωπαϊκή έρευνα και καινοτομία εν δράσει», 2019. Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://publications.europa.eu/s/mmQ7>

Η αναθεώρηση έχει ως στόχο:

- την επικαιροποίηση των ερευνητικών στόχων για τον άνθρακα (άρθρα 4, 5, 6, 7) με γνώμονα την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία και τον Μηχανισμό Δίκαιης Μετάβασης·
- την επικαιροποίηση των ερευνητικών στόχων για τον χάλυβα (άρθρα 8, 9, 10 και 10α) με γνώμονα την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία και το Επενδυτικό Σχέδιο «Βιώσιμη Ευρώπη»·
- την παρεμβολή ενός νέου άρθρου 17α μεταξύ των επιλέξιμων δραστηριοτήτων του ερευνητικού προγράμματος του TEAX, προκειμένου να συμπεριληφθούν ερευνητικές δραστηριότητες στο πλαίσιο ευρωπαϊκών συμπράξεων κοινού προγραμματισμού στις επιλέξιμες για χρηματοδότηση δραστηριότητες. Τέτοιου είδους συμπράξεις θα μπορούσαν ιδίως να στηρίζουν την έρευνα στον τομέα της χαλυβουργίας, μέσω της ανάπτυξης διαδικασιών παραγωγής χάλυβα με σχεδόν μηδενικές ανθρακούχες εκπομπές έως το 2030, καθώς και μέσω της αναβάθμισης εγκαταστάσεων επίδειξης των εν λόγω τεχνολογιών σε επίπεδο βιομηχανίας·
- την κατάργηση της αναφοράς στη γνωμοδότηση της επιτροπής (άρθρα 28 και 41) όταν το εκτιμώμενο ποσό της συνεισφοράς της Ευρωπαϊκής Ένωσης βάσει του ερευνητικού προγράμματος του TEAX ισούται ή υπερβαίνει το 0,6 εκατ. EUR·
- τη θέση σε εφαρμογή των γενικών κανόνων για τους αμειβόμενους εξωτερικούς εμπειρογνώμονες που καθορίζονται στον δημοσιονομικό κανονισμό, αντί του ειδικού καθεστώτος για τους εμπειρογνώμονες του προγράμματος-πλασίου έρευνας·
- την κατάργηση της αναφοράς στη δυνατότητα τροποποίησης των τμημάτων 3 και 4 του κεφαλαίου II μέσω μέτρων εφαρμογής (άρθρο 41), προκειμένου να εφαρμόζονται κατ' αναλογία οι εφαρμοστέες αρχές σχετικά με τις εξουσιοδοτήσεις που παρέχονται στις νομοθετικές πράξεις, όπως αυτές καθορίζονται στη διοργανική συμφωνία, της 18ης Ιουνίου 2019, σχετικά με μη δεσμευτικά κριτήρια για την εφαρμογή των άρθρων 290 και 291 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης²⁶.

²⁶

Μη δεσμευτικά κριτήρια για την εφαρμογή των άρθρων 290 και 291 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης – 18 Ιουνίου 2019 (EE C 223 της 3.7.2019, σ. 1-4).

Πρόταση

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για την τροποποίηση της απόφασης 2008/376/ΕΚ για την έγκριση του ερευνητικού προγράμματος του Ταμείου Έρευνας για τον Άνθρακα και τον Χάλυβα και σχετικά με τις τεχνικές κατευθυντήριες γραμμές πολυετούς διάρκειας για το πρόγραμμα

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

Έχοντας υπόψη το πρωτόκολλο (αριθ. 37) σχετικά με τις δημοσιονομικές συνέπειες από τη λήξη της Συνθήκης ΕΚΑΧ και με το Ταμείο Έρευνας για τον Άνθρακα και τον Χάλυβα, που προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 2 δεύτερο εδάφιο,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου²⁷,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Στις 5 Οκτωβρίου 2016 η Ένωση επικύρωσε τη Συμφωνία του Παρισιού²⁸. Η συγκεκριμένη διεθνής συμφωνία καλεί τα συμβαλλόμενα μέρη που την έχουν επικυρώσει να ενισχύσουν την παγκόσμια αντιμετώπιση της απειλής της κλιματικής αλλαγής, θέτοντας το όριο αύξησης της θερμοκρασίας του πλανήτη αρκετά κάτω από τους 2°C.
- (2) Με γνώμονα τη Συμφωνία του Παρισιού, στις 11 Δεκεμβρίου 2019 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε την «Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία», με την οποία η Επιτροπή δεσμεύεται «για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και των προκλήσεων που σχετίζονται με το περιβάλλον» και «τον μετασχηματισμό της ΕΕ σε μια δίκαιη και ευημερούσα κοινωνία που διαθέτει μια οικονομία σύγχρονη, ανταγωνιστική και αποδοτική ως προς τη χρήση των πόρων, στην οποία ως το 2050 έχουν μηδενιστεί οι καθαρές εκπομπές αερίων θερμοκηπίου και όπου η οικονομική ανάπτυξη έχει αποσυνδεθεί από τη χρήση των πόρων»²⁹. Στην ανακοίνωση για την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, η οποία καθορίζει μια νέα αναπτυξιακή στρατηγική, διατυπώνεται η ανάγκη για την παροχή στήριξης σε ρηξικέλευθες τεχνολογίες για καθαρό χάλυβα, ώστε να αναπτυχθεί μια διαδικασία παραγωγής χάλυβα με μηδενικές ανθρακούχες εκπομπές έως το 2030, και να διερευνηθεί κατά πόσον μπορεί να αξιοποιηθεί μέρος της χρηματοδότησης που ρευστοποιείται στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα. Η ανακοίνωση για την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία αναφέρει επίσης ότι «όλες οι δράσεις και οι πολιτικές της ΕΕ θα πρέπει να συντονιστούν για να βοηθήσουν την ΕΕ στην επίτευξη μιας επιτυχούς και δίκαιης μετάβασης προς ένα βιώσιμο μέλλον». Σε συμφωνία με την αρχή του «μη

²⁷ ΕΕ C , , σ. .

²⁸ Πολυμερής Συμφωνία, Κεφάλαιο XXVII Περιβάλλον, 7.d Συμφωνία του Παρισιού. Άρχισε να ισχύει την 4η Νοεμβρίου 2016.

²⁹ COM(2019)640, σ. 2.

βλάπτει», που κατοχυρώνεται στην ανακοίνωση για την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, αναθεωρούνται οι ερευνητικοί στόχοι του ερευνητικού προγράμματος του TEAX, προκειμένου να μην καλύπτουν πλέον δραστηριότητες οι οποίες έχουν ως αποτέλεσμα τη διαιώνιση της εξόρυξης, της κατεργασίας και της αμείωτης χρήσης άνθρακα.

- (3) Η Ένωση έχει ακολουθήσει φιλόδοξη πολιτική στον τομέα της δράσης για το κλίμα και έχει θέσει σε εφαρμογή κανονιστικό πλαίσιο για την επίτευξη του στόχου της για μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου έως το 2030. Ειδικότερα, ο κανονισμός (ΕΕ) 2018/1999³⁰ θέτει τη νομοθετική βάση για αξιόπιστη, περιεκτική, οικονομικά αποδοτική, διαφανή και προβλέψιμη διακυβέρνηση της Ενεργειακής Ένωσης και της Δράσης για το Κλίμα (μηχανισμός διακυβέρνησης), η οποία διασφαλίζει την επίτευξη των στόχων και επιδιώξεων της Ενεργειακής Ένωσης για το 2030 και των μακροπρόθεσμων στόχων και των επιδιώξεων της Ενεργειακής Ένωσης, σύμφωνα με τη συμφωνία του Παρισιού του 2015 για την αλλαγή του κλίματος.
- (4) Στην ανακοίνωσή της «Επενδυτικό Σχέδιο “Βιώσιμη Ευρώπη” – Επενδυτικό Σχέδιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας», η Επιτροπή εξήγγειλε την πρόθεσή της να προτείνει την αναθεώρηση της απόφασης 2008/376/ΕΚ του Συμβουλίου³¹, με στόχο, μεταξύ άλλων, να καταστεί δυνατή η χρηματοδότηση μεγάλων πρωτοποριακών έργων έρευνας και καινοτομίας για καθαρή χαλυβουργία, καθώς και ερευνητικών δραστηριοτήτων στον τομέα του άνθρακα σύμφωνα με τις αρχές του Μηχανισμού Δίκαιης Μετάβασης.
- (5) Επιπλέον, η έκθεση παρακολούθησης και αξιολόγησης του ερευνητικού προγράμματος του Ταμείου Έρευνας για τον Άνθρακα και τον Χάλυβα (στο εξής: το ερευνητικό πρόγραμμα) περιλαμβάνει συστάσεις για την τροποποίηση των ερευνητικών στόχων για τον άνθρακα και τον χάλυβα που τίθενται στα τμήματα 3 και 4 του κεφαλαίου II της απόφασης 2008/376/ΕΚ και τη στήριξη ρηξικέλευθων ερευνών στον τομέα του χάλυβα και εμβληματικών έργων στον τομέα του άνθρακα.
- (6) Ως εκ τούτου, είναι απαραίτητο να εναρμονιστούν οι στόχοι του ερευνητικού προγράμματος του TEAX με τις διεθνείς συμφωνίες, όπως η Συμφωνία του Παρισιού, καθώς επίσης και με τους επιστημονικούς, τεχνολογικούς και πολιτικούς στόχους της Ένωσης για κλιματική ουδετερότητα έως το 2050.
- (7) Οι συμπράξεις κοινού προγραμματισμού έχουν αποδειχθεί αποτελεσματικές για τη συγκέντρωση πόρων στο πλαίσιο ενός κοινού ευρωπαϊκού ερευνητικού στόχου. Προκειμένου να υπάρξει συμβολή στην επίτευξη μιας κλιματικά ουδέτερης οικονομίας έως το 2050, είναι σημαντικό να προβλεφθεί η δυνατότητα παροχής στήριξης μέσω ευρωπαϊκών συμπράξεων κοινού προγραμματισμού, σε συνέργεια και συνέπεια με άλλα προγράμματα. Οι ευρωπαϊκές συμπράξεις θα μπορούσαν να αποτελέσουν ιδανικό μέσο για τη συγκέντρωση πόρων με στόχο τη στήριξη της έρευνας σχετικά με ρηξικέλευθες τεχνολογίες για τη μείωση των εκπομπών CO₂ στον τομέα της χαλυβουργίας.
- (8) Επομένως, η απόφαση 2008/376/ΕΚ θα πρέπει να τροποποιηθεί αναλόγως,

³⁰ ΕΕ L 328 της 21.12.2018, σ. 1-77.

³¹ Απόφαση 2008/376/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2008, για την έγκριση του ερευνητικού προγράμματος του Ταμείου Έρευνας για τον Άνθρακα και τον Χάλυβα και σχετικά με τις τεχνικές κατευθυντήριες γραμμές πολυετούς διάρκειας για το πρόγραμμα (ΕΕ L 130 της 20.5.2008, σ. 7).

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Η απόφαση 2008/376/ΕΚ τροποποιείται ως εξής:

1) Στο άρθρο 2, το δεύτερο εδάφιο αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Το ερευνητικό πρόγραμμα παρέχει στήριξη στη συνεργατική έρευνα στους τομείς του άνθρακα και του χάλυβα. Επίσης, το ερευνητικό πρόγραμμα στηρίζει ρηξικέλευθες τεχνολογίες για καθαρό χάλυβα, ώστε να αναπτυχθεί η παραγωγή χάλυβα με σχεδόν μηδενικές ανθρακούχες εκπομπές, και ερευνητικά έργα για τη διαχείριση της δίκαιης μετάβασης σε πρώην ενεργά ανθρακωρυχεία ή ανθρακωρυχεία σε διαδικασία παύσης λειτουργίας, καθώς και σε σχετικές υποδομές σύμφωνα με τον Μηχανισμό Δίκαιης Μετάβασης και σε συμμόρφωση με το άρθρο 4 παράγραφος 2 της οδηγίας 2003/76/ΕΚ του Συμβουλίου. Το ερευνητικό πρόγραμμα ευθυγραμμίζεται με τους πολιτικούς, επιστημονικούς και τεχνολογικούς στόχους της Ένωσης και συμπληρώνει τις δραστηριότητες που αναπτύσσονται στα κράτη μέλη αλλά και τις δραστηριότητες που υπάγονται στα υφιστάμενα προγράμματα έρευνας της ΕΕ, και ιδίως στο πρόγραμμα-πλαίσιο δραστηριοτήτων έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης (στο εξής: πρόγραμμα-πλαίσιο έρευνας).».

2) Το άρθρο 4 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Άρθρο 4

Στήριξη της δίκαιης μετάβασης στον τομέα του άνθρακα και στις περιφέρειες εξόρυξης άνθρακα

1. Τα ερευνητικά έργα στηρίζουν τη μετάβαση προς μια κλιματικά ουδέτερη ενωσιακή οικονομία έως το 2050, με στόχο τη συμβολή στη σταδιακή κατάργηση της χρήσης ορυκτών καυσίμων, την ανάπτυξη εναλλακτικών δραστηριοτήτων σε πρώην περιοχές εξόρυξης και την αποφυγή ή την αποκατάσταση των περιβαλλοντικών ζημιών που προκαλούνται από ανθρακωρυχεία σε διαδικασία παύσης λειτουργίας, πρώην ενεργά ανθρακωρυχεία και τους περιβάλλοντες χώρους τους. Τα έργα επικεντρώνονται ιδίως στους ακόλουθους τομείς:
 - α) ανάπτυξη και δοκιμή τεχνολογιών δέσμευσης, χρήσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα·
 - β) χρήση γεωθερμικής ενέργειας σε πρώην περιοχές εξόρυξης άνθρακα·
 - γ) μη ενεργειακές χρήσεις και παραγωγή πρώτων υλών από απόβλητα εξόρυξης και κατάλοιπα πρώην ενεργών ανθρακωρυχείων ή ανθρακωρυχείων σε διαδικασία παύσης λειτουργίας, στο πλαίσιο των οποίων αξιολογείται δεόντως ότι ο αντίκτυπος στο κλίμα, στο περιβάλλον και στην υγεία ελαχιστοποιείται και είναι μικρότερος σε σύγκριση με άλλες εναλλακτικές λύσεις·
 - δ) αναπροσαρμογή της χρήσης πρώην ανθρακωρυχείων και λιγνιτωρυχείων, καθώς και υποδομών για την εξόρυξη άνθρακα, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών εφοδιασμού με ενέργεια, με γνώμονα την κλιματικά ουδέτερη και φιλική προς το περιβάλλον μετάβαση·

- ε) προώθηση της ανάπτυξης προγραμμάτων επανειδίκευσης και αναβάθμισης δεξιοτήτων στους κλάδους εργασίας που έχουν πληγεί από τη σταδιακή κατάργηση της παραγωγής άνθρακα. Αυτό περιλαμβάνει έρευνα σχετικά με την κατάρτιση και την επανειδίκευση του εργατικού δυναμικού που εργάζεται ή εργαζόταν προηγουμένως στον τομέα του άνθρακα.
2. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ενίσχυση του ηγετικού ρόλου της Ευρώπης στη διαχείριση της μετάβασης σε πρώην ενεργά ανθρακωρυχεία και σχετικές με την εξόρυξη άνθρακα υποδομές, μέσω τεχνολογικών και μη τεχνολογικών λύσεων, καθώς και στη στήριξη της μεταφοράς τεχνολογίας και μη τεχνολογικών διαδικασιών. Οι ερευνητικές δραστηριότητες που προσανατολίζονται στους εν λόγω στόχους παρουσιάζουν απτά κλιματικά και περιβαλλοντικά οφέλη, που συμβαδίζουν με τον στόχο για κλιματική ουδετερότητα έως το 2050.»
- 3) Το άρθρο 5 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Άρθρο 5

Βελτίωση της υγείας και της ασφάλειας

Στο πλαίσιο έργων τα οποία αφορούν τις δραστηριότητες που αναφέρονται στα άρθρα 4 και 6, λαμβάνονται υπόψη ζητήματα σχετικά με την ασφάλεια σε ανθρακωρυχεία που τελούν σε διαδικασία παύσης λειτουργίας και πρώην ενεργά ανθρακωρυχεία, με στόχο τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας, της υγείας και της ασφάλειας στον τόπο εργασίας, καθώς επίσης και περιβαλλοντικά ζητήματα με επιβλαβείς επιπτώσεις στην υγεία.

Τα ερευνητικά έργα επικεντρώνονται σε ασθένειες που σχετίζονται με δραστηριότητες εξόρυξης, με στόχο τη βελτίωση της υγείας των ατόμων που διαβιούν σε περιφέρειες με ανθρακωρυχεία σε μεταβατικό στάδιο. Στο πλαίσιο των ερευνητικών έργων διασφαλίζεται επίσης η λήψη μέτρων προστασίας κατά το κλείσιμο ανθρακωρυχείων και σε πρώην ενεργά ανθρακωρυχεία.»

- 4) Το άρθρο 6 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Άρθρο 6

Ελαχιστοποίηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από ανθρακωρυχεία σε μεταβατικό στάδιο

1. Τα ερευνητικά έργα επιδιώκουν την ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων από ανθρακωρυχεία σε διαδικασία παύσης λειτουργίας και πρώην ενεργά ανθρακωρυχεία στην ατμόσφαιρα, στα ύδατα και στο έδαφος. Η έρευνα προσανατολίζεται στη διατήρηση και την αποκατάσταση των φυσικών πόρων για τις μελλοντικές γενεές και στην ελαχιστοποίηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων που προκαλούν ανθρακωρυχεία σε διαδικασία παύσης λειτουργίας και πρώην ενεργά ανθρακωρυχεία.
2. Προτεραιότητα έχουν έργα που αποσκοπούν σε ένα τουλάχιστον από τα ακόλουθα:
- α) νέες και βελτιωμένες τεχνολογίες για την αποτροπή της ρύπανσης του περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένης της διαρροής μεθανίου, από ανθρακωρυχεία

σε διαδικασία παύσης λειτουργίας, πρώην ενεργά ανθρακωρυχεία και τους περιβάλλοντες χώρους τους (μεταξύ άλλων της ατμόσφαιρας, των γαιών, του εδάφους και των υδάτων)·

- β) δέσμευση, αποτροπή και ελαχιστοποίηση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, ιδίως μεθανίου, από κοιτάσματα άνθρακα στα οποία σταματούν οι δραστηριότητες·
 - γ) διαχείριση και επαναχρησιμοποίηση αποβλήτων εξόρυξης, ιπτάμενης τέφρας και προϊόντων της αποθείωσης από ανθρακωρυχεία σε διαδικασία παύσης λειτουργίας και πρώην ενεργά ανθρακωρυχεία, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, και άλλων μορφών αποβλήτων·
 - δ) βελτίωση των αποβλήτων και βιομηχανική χρήση καταλοίπων της παραγωγής και κατανάλωσης άνθρακα σε περιφέρειες με ανθρακωρυχεία σε μεταβατικό στάδιο·
 - ε) προστασία του υδροφόρου ορίζοντα και καθαρισμός των υδάτων αποστράγγισης που προέρχονται από ανθρακωρυχεία·
 - στ) αποκατάσταση του περιβάλλοντος σε πρώην εγκαταστάσεις ή εγκαταστάσεις σε διαδικασία παύσης λειτουργίας που χρησιμοποιούσαν άνθρακα και στους περιβάλλοντες χώρους τους, ιδίως των υδάτων, των γαιών, του εδάφους και της βιοποικιλότητας·
 - ζ) προστασία επιφανειακών υποδομών από τις επιπτώσεις λόγω καθιζήσεων, βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα.».
- 5) Το άρθρο 7 καταργείται.
- 6) Το άρθρο 8 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Άρθρο 8

Νέες, βιώσιμες και χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών διαδικασίες παραγωγής και τελικής επεξεργασίας χάλυβα

Η έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη (E & TA) αποβλέπει στην ανάπτυξη, την επίδειξη και τη βελτίωση των διεργασιών παραγωγής χάλυβα με σχεδόν μηδενικές ανθρακούχες εκπομπές, ώστε να αναβαθμιστεί η ποιότητα του προϊόντος και να αυξηθεί η παραγωγικότητα. Η σημαντική μείωση των εκπομπών, της κατανάλωσης ενέργειας, του αποτυπώματος άνθρακα και άλλων περιβαλλοντικών επιπτώσεων, καθώς και η διατήρηση των πόρων, συνιστούν αναπόσπαστο μέρος των επιδιωκόμενων δραστηριοτήτων. Τα ερευνητικά έργα αφορούν ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα πεδία:

- α) νέες και βελτιωμένες ρηξικέλευθες διαδικασίες και δραστηριότητες παραγωγής σιδήρου και χάλυβα σχεδόν μηδενικών ανθρακούχων εκπομπών, με ιδιαίτερη έμφαση στην αποφυγή άμεσων ανθρακούχων εκπομπών και/ή στην έξυπνη χρήση άνθρακα·
- β) βελτιστοποίηση των διαδικασιών και της αλυσίδας διαδικασιών στον τομέα της χαλυβουργίας (μεταξύ άλλων, της παραγωγής σιδήρου και χάλυβα, των διαδικασιών που βασίζονται στην τήξη απορριμάτων μετάλλων (σκραπ), της δευτερογενούς μεταλλουργίας, των εργασιών χύτευσης, έλασης, τελικής επεξεργασίας και/ή επένδυσης) μέσω ενοργάνωσης διαδικασιών, ανίχνευσης των ιδιοτήτων των

ενδιάμεσων και τελικών προϊόντων, μοντελοποίησης, ελέγχου και αυτοματοποίησης, συμπεριλαμβανομένων της ψηφιοποίησης, της εφαρμογής μαζικών δεδομένων και/ή της τεχνητής νοημοσύνης, καθώς και κάθε άλλης προηγμένης τεχνολογίας·

- γ) ενοποίηση και αποδοτικότητα των διαδικασιών χαλυβουργίας στην παραγωγή χάλυβα με σχεδόν μηδενικές ανθρακούχες εκπομπές·
 - δ) συντήρηση και αξιοπιστία των μέσων παραγωγής χάλυβα·
 - ε) τεχνικές για την αύξηση της ανακυκλωσιμότητας, της ανακύκλωσης και της επαναχρησιμοποίησης χάλυβα και για την ανάπτυξη μιας κυκλικής οικονομίας·
 - στ) τεχνικές για την αύξηση της ενεργειακής απόδοσης στην παραγωγή χάλυβα, μέσω ανάκτησης της απορριπτόμενης θερμότητας, αποτροπής των ενεργειακών απωλειών, υβριδικών τεχνικών θέρμανσης και λύσεων διαχείρισης της ενέργειας·
 - ζ) καινοτόμες τεχνολογίες και λύσεις στις διαδικασίες παραγωγής σιδήρου και χάλυβα, που προάγουν τις διατομεακές δραστηριότητες, τα έργα επίδειξης που ενσωματώνουν παραγωγή ενέργειας μηδενικών ανθρακούχων εκπομπών ή συμβάλλουν σε μια οικονομία καθαρού υδρογόνου.».
- 7) Το άρθρο 9 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Άρθρο 9

Προηγμένες ποιότητες και εφαρμογές του χάλυβα

Η Ε & ΤΑ επικεντρώνεται στην ικανοποίηση των απαιτήσεων των χρηστών προϊόντων χάλυβα για ανάπτυξη προϊόντων με σχεδόν μηδενικές ανθρακούχες εκπομπές και στη δημιουργία νέων ευκαιριών στην αγορά, με παράλληλη μείωση των εκπομπών και των περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Στο πλαίσιο των τεχνολογιών που αναφέρονται στο άρθρο 8, τα ερευνητικά έργα αφορούν ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα πεδία, με στόχο την επίτευξη διαδικασιών παραγωγής χάλυβα με σχεδόν μηδενικές ανθρακούχες εκπομπές στην Ένωση:

- α) νέες προηγμένες ποιότητες χάλυβα·
- β) βελτίωση των ιδιοτήτων του χάλυβα, όπως των μηχανικών και φυσικών ιδιοτήτων, της καταλληλότητας για περαιτέρω επεξεργασία, της καταλληλότητας για διάφορες εφαρμογές και διάφορες συνθήκες εργασίας·
- γ) παράταση ζωής, ιδίως με βελτίωση της αντοχής του χάλυβα και των κατασκευών από χάλυβα στη θερμότητα και τη διάβρωση, στη μηχανική και θερμική κόπωση και/ή σε άλλες φθοροποιές επιδράσεις·
- δ) προβλεπτικά μοντέλα προσομοίωσης μικροδομών, μηχανικών ιδιοτήτων και παραγωγικών διαδικασιών·
- ε) τεχνολογίες σχετικές με τη μορφοποίηση, τη συγκόλληση και τη σύνδεση χάλυβα και άλλων υλικών·
- στ) τυποποίηση μεθόδων δοκιμής και αξιολόγησης·
- ζ) χάλυβας υψηλών επιδόσεων για εφαρμογές αντίστοιχες της κινητικότητας, που ενσωματώνουν τη βιωσιμότητα, τις μεθόδους οικολογικού σχεδιασμού, τη μετασκευή, την ελαφρά σχεδίαση και/ή λύσεις ασφάλειας.».

- 8) Το άρθρο 10 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Άρθρο 10

Διατήρηση των πόρων, προστασία του περιβάλλοντος και κυκλική οικονομία

Τόσο στην παραγωγή όσο και στη χρησιμοποίηση του χάλυβα, η διατήρηση των πόρων και των οικοσυστημάτων, η μετάβαση στην κυκλική οικονομία και τα ζητήματα ασφάλειας αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των εργασιών E & TA. Τα ερευνητικά έργα αφορούν ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα πεδία:

- α) τεχνικές ανακύκλωσης αχρηστευμένου χάλυβα και υποπροϊόντων από διάφορες πηγές και βελτίωση της ποιότητας των απορριμμάτων χάλυβα·
- β) επεξεργασία των αποβλήτων και ανάκτηση πολύτιμων δευτερογενών πρώτων υλών, συμπεριλαμβανομένης της σκωρίας, εντός και εκτός της χαλυβουργικής μονάδας·
- γ) έλεγχος της ρύπανσης και προστασία του περιβάλλοντος στον τόπο εργασίας και γύρω από αυτόν και στη χαλυβουργική μονάδα· αέριες, στερεές και υγρές εκπομπές, διαχείριση των υδάτων, θόρυβος, οσμές, σκόνη κ.λπ.·
- δ) σχεδιασμός ποιοτήτων χάλυβα και συναρμολογημένων κατασκευών, που διευκολύνουν την ανάκτηση χάλυβα για σκοπούς ανακύκλωσης ή επαναχρησιμοποίησης·
- ε) χρήση αερίων διεργασιών και εξάλειψη των εκπομπών απαερίων στην παραγωγή χάλυβα·
- στ) αξιολόγηση και ανάλυση του κύκλου ζωής της παραγωγής και χρήσης χάλυβα.».

- 9) Παρεμβάλλεται το νέο άρθρο 10α:

«Άρθρο 10α

Διαχείριση του εργατικού δυναμικού και συνθήκες εργασίας

Τα ερευνητικά έργα αφορούν ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα πεδία:

- α) ανάπτυξη και διάδοση ικανοτήτων που συμβαδίζουν με τις διαδικασίες παραγωγής χάλυβα με σχεδόν μηδενικές ανθρακούχες εκπομπές, όπως η ψηφιοποίηση, και ανταποκρίνονται στην αρχή της διά βίου μάθησης·
- β) βελτίωση των συνθηκών εργασίας, συμπεριλαμβανομένων της υγείας, της ασφάλειας, της εργονομίας, εντός του χώρου εργασίας και γύρω από αυτόν.».

- 10) Παρεμβάλλεται το νέο άρθρο 17α:

«Άρθρο 17α

Ευρωπαϊκές συμπράξεις

1. Μέρος του ερευνητικού προγράμματος μπορεί να υλοποιείται μέσω ευρωπαϊκών συμπράξεων κοινού προγραμματισμού, οι οποίες συστήνονται σύμφωνα με τους κανόνες του [άρθρου 8 και του παραρτήματος III του κανονισμού για το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη»].
2. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, ως ευρωπαϊκές συμπράξεις κοινού προγραμματισμού ορίζονται οι πρωτοβουλίες που σχεδιάζονται με συμμετοχή των κρατών μελών σε πρώιμο στάδιο, στο πλαίσιο των οποίων η Ένωση, από κοινού με εταίρους του ιδιωτικού και/ή του δημόσιου τομέα (όπως η βιομηχανία, πανεπιστήμια, ερευνητικοί οργανισμοί, φορείς με αποστολή παροχής δημόσιας υπηρεσίας σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό ή διεθνές επίπεδο ή οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, συμπεριλαμβανομένων ιδρυμάτων και ΜΚΟ), δεσμεύονται να στηρίζουν από κοινού την ανάπτυξη και την υλοποίηση ενός προγράμματος ερευνητικών δραστηριοτήτων. Οι ευρωπαϊκές συμπράξεις κοινού προγραμματισμού συγκροτούνται βάσει μνημονίων συμφωνίας και/ή συμβατικών διευθετήσεων μεταξύ της Επιτροπής και των εν λόγω εταίρων του ιδιωτικού και/ή του δημόσιου τομέα, στις οποίες προσδιορίζονται οι στόχοι της σύμπραξης, οι σχετικές δεσμεύσεις των εταίρων για συνεισφορές σε χρήμα και/ή σε είδος, οι κύριοι δείκτες επιδόσεων και επιπτώσεων και τα παραδοτέα αποτελέσματα. Περιλαμβάνουν επίσης τον προσδιορισμό συμπληρωματικών ερευνητικών δραστηριοτήτων που υλοποιούνται από τους εταίρους και μέσω του ερευνητικού προγράμματος.
3. Στο πλαίσιο ευρωπαϊκών συμπράξεων κοινού προγραμματισμού, το ερευνητικό πρόγραμμα μπορεί να χορηγεί χρηματοδότηση σε επιλέξιμες δραστηριότητες δυνάμει του παρόντος τμήματος, με τη μορφή που προβλέπεται στο άρθρο 30. Επιπλέον, μπορεί να χορηγεί χρηματοδότηση με τη μορφή βραβείων.».

11) Στο άρθρο 28, η παράγραφος 4 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«4. Η Επιτροπή αποφασίζει σχετικά με την επιλογή των έργων και την κατανομή των πόρων.».

12) Το άρθρο 39 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Άρθρο 39

Διορισμός ανεξάρτητων εμπειρογνομόνων υψηλού επιπέδου

Για τους διορισμούς ανεξάρτητων εμπειρογνομόνων υψηλού επιπέδου που προβλέπονται στο άρθρο 18, στο άρθρο 28 παράγραφος 2 και στο άρθρο 38, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 237 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου³.».

³ Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιουλίου 2018, σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης, την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1296/2013, (ΕΕ) αριθ. 1301/2013, (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) αριθ. 1304/2013, (ΕΕ) αριθ. 1309/2013, (ΕΕ) αριθ. 1316/2013, (ΕΕ) αριθ. 223/2014, (ΕΕ) αριθ. 283/2014 και της απόφασης αριθ. 541/2014/ΕΕ και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012 (ΕΕ L 193 της 30.7.2018, σ. 1).».

13) Στο άρθρο 41, τα στοιχεία α) και γ) απαλείφονται.

Άρθρο 2

Η παρούσα απόφαση αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*. Εφαρμόζεται από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της απόφασης 2003/76/ΕΚ ή από την 1η Ιανουαρίου 2021, τη μεταγενέστερη από τις δύο ημερομηνίες.

Βρυξέλλες,

*Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος*